

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 8C/55/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114206971
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Bibiana Ťažiarová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2015:2114206971.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava samosudkyňou JUDr. Bibiánou Ťažiarovou v právnej veci v právnej veci žalobcov: 1. W. D. D., narodený XX.X.XXXX, bytom Y. XX, P., 2. D. J., rodená D., narodená XX.XX.XXXX, bytom Y. XX, P., 3. C. S. F., rodená D., narodená XX.X.XXXX, bytom Y. XX, P., toho času L., J. strase XE, R., všetci zastúpení: JUDr. Roman Cibulka, advokát, Hlavná 13, Trnava, proti žalovaným: 1. C. C., narodený X.X.XXXX, bytom P., toho času J. X, P., zastúpený: JUDr. Barbora Šruteková, advokátka, Hlavná 44, Trnava, 2. FORTEZZA spol. s r.o., Bučianska 6582/7, Trnava, IČO: 45 567 018, zastúpený: Advokátska kancelária SOPKO s.r.o., Paulínska 7523/24, Trnava, IČO: 47 631 741, 3. Wüstenrot poisťovňa a.s., Karadžičova 17, Bratislava, IČO: 31 383 408, o zaplatenie nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Žalovaní v rade 1, v rade 2 a v rade 3 sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi v rade 1 sumu 10 000 eur a to v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaní v rade 1, v rade 2 a v rade 3 sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni v rade 2 sumu 8 000 eur a to v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalovaný v rade 1, v rade 2 a v rade 3 sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni v rade 3 sumu 7 500 eur a to v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Vo zvyšnej časti súd návrh zamietá.

V. Žalovaný v rade 1, v rade 2 a v rade 3 sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom v rade 1, v rade 2 a v rade 3 náhradu trov konania vo výške 100 %, k rukám právneho zástupcu žalobcom JUDr. Romana Cibulku.

VI. Žalovaní v rade 1, v rade 2 a v rade 3 sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok štátu vo výške 1530 eur a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku na účet Okresného súdu Trnava.

odôvodnenie:

Žalobcovia sa návrhom doručeným súdu dňa 13. 3. 2014 domáhali voči žalovaným v rade 1, v rade 2, v rade 3 zaplatiť každému žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 6 000 eur a náhradu trov konania.

Uznesením č. k. 8C/55/2014-111 zo dňa 13. 1. 2015 súd pripustil zmenu návrhu, žalovaní v rade 1 až v rade 3 sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi v rade 1 sumu 10 000 eur a náhradu trov konania, žalovaní v rade 1 až v rade 3 sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni v rade 2 sumu 10 000 eur a náhradu trov konania, žalovaní v rade 1 až v rade 3 sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni v rade 3 sumu 10 000 eur a náhradu trov konania.

Žalobcovia svoj nárok odôvodnili tým, že dňa 15. 3. 2012 o 12.55 hod. v Trnave na ulici Sládkovičova došlo k dopravnej nehode, ktorú zavinil žalovaný v rade 1, ktorého prevádzkovateľom bol žalovaný v rade 2. Následkom dopravnej nehody utrpela smrteľné zranenie C.. C. D., manželka žalobcu v rade 1 a matka žalobkyň v rade 2 a v rade 3, ktorá na následky zranení utrpenej pri dopravnej nehode dňa 10. 4. 2012 zomrela. Žalovaný v rade 1 bol v trestnom konaní vedenom na OS Trnava sp. zn. 2T/55/2013 za smrť C.. C. D. uznaný vinným z prečinu usmrtenia a odsúdený k trestu odňatia slobody v trvaní 2 roky, bol mu uložený trest zákazu činnosti na viesť motorové vozidlo na dobu 4 roky. V čase dopravnej nehody žalovaný v rade 1 riadil vozidlo, ktorého prevádzkovateľom a vlastníkom bol žalovaný v rade 2, od ktorého mal vozidlo požičané. Žalovaný v rade 2 mal so žalovaným v rade 3 uzatvorenú poisťovnú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu prevádzkou motorového vozidla. Žalobca v rade 1 sa z tejto tragickej udalosti nedokáže spamätať. Utrpenú životnú traumu ťažko prežíva, ostal precitlivený a depresívny. Manželke vypomáhal v jej podnikaní, jej smrť mala pre neho za následok i stratu práce spoločenských kontaktov a zníženie jeho životnej úrovne. Smrť matky znamenala obrovský zásah do rodinného života oboch žalobkyň, zasiahla ich citovo, spoločensky i ekonomicky. Žalobkyňa v rade 2 bola u matky zamestnaná a jej smrťou stratila prácu. Nebohá C.. D. bola vzornou manželkou, matkou, nesmierne milovala vnúčatá. Pokiaľ bolo možné, obom žalobkyniam pomáhala pri starostlivosti o vnúčatá. Nečakaná smrť manželky a matky pre nich znamenala obrovský zásah do ich osobnostných práv chránených ustanovením § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Pasívnu legitímáciu žalovaného v rade 1 odôvodnili ustanovením § 420 Občianskeho zákonníka, keď tento konaním spočívajúcim v zavinenom porušení právnej povinnosti, za ktorý bol právoplatne uznaný za vinného, zapríčinil smrť C.. D.. Pasívnu legitímáciu žalovaného v rade 2 odôvodnil ustanovením § 427 Občianskeho zákonníka, ktorý bol prevádzkovateľom motorového vozidla. Poukázal na ustanovenie § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. pokiaľ ide o pasívnu legitímáciu žalovaného v rade 3. Finančná náhrada, ktorej sa žalobcovia domáhajú je iba určitou satisfakciou a zmiernenie nedoziernych následkov, ktorými bolo zasiahnuté do ich osobnostných práv.

Žalovaný v rade 2 sa písomne vyjadril, že s návrhom nesúhlasí. Žalovaný v rade 2 neporušil právo žalobcov na ochranu ich osobnosti, nakoľko neporušil ustanovenia § 11 a 13 Občianskeho zákonníka. Neexistuje žiadna príčinná súvislosť medzi jeho konaním, resp. nekonaním, nakoľko žalovaný v rade 2 sa na priebehu udalosti nijako nepodieľal na okolnostiach, ktoré nastali u žalobcov v ich súkromnom živote. Ako nepôvodca zásahu tiež nie je nositeľom žiadnej povinnosti podľa § 13 OZ. Povinnou osobou je len tá osoba, ktorá neoprávnený zásah vyvolala.

Žalovaný v rade 3 sa písomne vyjadril, že s návrhom nesúhlasí. Namietol svoju pasívnu legitímáciu. Nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby možno uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu t. j. podľa § 11 OZ a nasl. Nárok na nemajetkovú ujmu vyplývajúci zo zásahu do práva na ochranu osobnosti nemožno subsumovať pod žiadny z nárokov vymedzených v zmysle § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. Chráneným predmetom, za poškodenie ktorého má poisťovateľ plniť za poisteného poškodenému, ak v zmluve nie je uvedené inak, nie je teda zásah do súkromia, ktorého súčasťou je aj rodinný život. Voči nemajetkovej ujme žalobcov o ktorú rozšírili svoj návrh každý o sumu 4000 v zmysle podania doručeného súdu dňa 30. 12. 2014 vznáša námietku premlčania v zmysle § 106 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ má byť nemajetková ujma krytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ako časť škodcových nárokov, je toho názoru, že na premlčanie týchto nárokov sa vzťahuje režim § 106 Občianskeho zákonníka.

Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, oboznámením sa obsahom spisu najmä návrhom žalobcov zo dňa 10. 3. 2014, úmrtným listom C. D., 6, sobášnym listom na č.l. 10, vyjadrením žalovaného v rade 3, vyjadrením žalovaného v rade 2, vyjadrením žalovaného v rade 1 zo dňa 22.9.2014, faxovým podaním žalovaného v rade 3 zo dňa 12.1.2015, podaním žalobcov zo dňa 30.12.2014, spisom sp. zn. 2T55/2013, s obsahom celého spisového materiálu a zistil nasledovný skutkový stav.

Právny zástupca žalobcov uviedol, že zodpovednosť žalovaného v rade 1 a jeho pasívnej legitímácie je daná s ohľadom na to, že tento zavinením porušením právnej povinnosti, dokonca dôležitej povinnosti uloženej zákonom zapríčinil smrť právnej predchodkyne žalobcov, jeho zodpovednosť vyplýva z ustanovenia § 420 OZ. Žalovaný v rade 2 je preukázateľným prevádzkovateľom predmetného motorového vozidla, ktoré riadil žalovaný v rade 1. Poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu, v zmysle ktorej je potrebné analogicky aplikovať § 427 OZ aj na tieto prípady, na rozhodnutie NS SR

3Cdo/228/2012. So vznesenou námietkou premlčania sa nestotožňuje, vo veci platí všeobecná trojročná premlčacia lehota s tým, že žalobca si uplatňoval nárok už v trestnom konaní.

Žalobca v rade 1 uviedol, že manželstvo uzavreli pred 37 rokmi, žili krásne, mali deti. Žiadne problémy s manželkou nemali a celý ich existenčný život zabezpečovala v podstate ona, pretože z učiteľského dôchodku nebol schopný podporovať ani deti. Staršia dcéra žila spolu s nimi v domácnosti do roku 2005, kedy sa vydala a odišla do Nemecka. Po roku sa jej narodilo prvé dieťa a po ďalších dvoch rokoch ďalšie dieťa. S druhou dcérou žije, aj predtým žili v spoločnej domácnosti, narodilo sa jej jedno dieťa. Bola v piatom mesiaci tehotenstva, keď sa to stalo. Spoločne s manželkou trávili čas, mali záhradku. Manželke ho zamestnávala ako šoféra, poslíčka. Má dôchodok 320,- eur a u manželky mal príjem 400,- 420,- eur mesačne. Jedenkrát do roka chodievali na liečenie a jedenkrát do zahraničia na dovolenku k moru. Tri až štyrikrát do roka išli na štyri dni za dcérou do Nemecka. Podporovali ju, keď bola na materskej. Rodina trávila Veľkú noc, Vianoce, spoločne, dcéra prišla z Nemecka a trávila tu aj dovolenku jedenkrát do roka. Potom to bolo veľmi ťažké, keď išiel do Bratislavy, na neurológii mu povedali, že zranenie je nezlučiteľné so životom, že postupne do dvoch týždňov, do mesiaca všetky orgány postupne zlyhajú. Po nehode prišla dcéra z Nemecka a bola tu mesiac, každý deň za manželkou chodili, hoci bola v kóme. Masírovala a pomáhala, aby nemala preležaniny. A videli každý deň ako sa to zhoršuje, povedali im, že je to beznádejné. Mal kardiostimulátor, ktorý ho držal, keď predtým mával arytmie. Žil ďalej, chodil do záhradky, dodnes každý deň chodí na cintorín. Pomáha mu a robí mu radosť mladšia dcéra, mu aj teraz pomáha. Stará sa o záhradku, drobné úpravy okolo domu. Má trošku ťažké srdce na to, že dotýčný ho nevidel, neprejavil ľútosť. Životná úroveň sa mu zmenili, manželka chodievala na zahraničné služobné cesty, tak sa dostal do zahraničia. Má príjem dôchodok + vdovecký spolu 524,- eur mesačne. Má problém dlhšie cestovať, keď má strach z arytmie ako aj z dopravnej nehody. Má na to vplyv aj psychický stav. Majú rodinný dom, manželka im zanechala rodinný dom, v ktorom bola ambulacia so záhradou. Nevedel, že zať bol so žalovaným v rade 1 v telefonickom kontakte, nepovedal mu, že ho niekto telefonicky kontaktuje za účelom zistenia zdravotného stavu manželky.

Žalobkyňa v rade 2 uviedla, že s mamou žila od narodenia v jednej domácnosti, bola jej oporou počas štúdií, v tehotenstve i v materstve. Manželstvo uzavrela v roku 2006 a od tej doby spolu žil v domácnosti aj jej manžel. Prvé dieťa sa jej narodilo v roku 2008 a druhé dieťa v roku 2012. Od 2008 ju mama zamestnávala ako zubnú laborantku a administratívnu pracovníčku. Túto prácu mohla vykonávať i počas materskej dovolenky, pretože bola veľmi flexibilná. Jej smrťou prišla o prácu, ale hlavne o mamu, ktorá jej bola nápomocná v každej životnej situácii. Otec bol v tom čase veľmi pracovne vyťažený, bola jedinou osobou, ktorej v tej dobe zverila svoje dieťa. Po jej smrti zostala sama na starostlivosť o domácnosť, deti, pribudla jej starostlivosť o otca, o jeho zdravotný stav. Mama jej veľmi chýba každý deň. Jej nehodu, hospitalizáciu a smrť veľmi zle psychicky znášala, bola v štvrtom mesiaci tehotenstva, čo bolo ešte horšie, pretože vedela, že sa tešila na ďalšie vnúča. Po smrti popri psychickom vyčerpaní pridali aj zdravotné problémy v tehotenstve. Dodnes jej nerobí dobre návšteva cintorínu a jej hrobu. Otcov životný elán a optimizmus sa vytratil, necítil sa byť užitočný, pred smrťou mamy sa aktívne podieľal na fungovaní ambulancie. Táto práca ho udržiavala vitálneho, dávala mu zmysel a radosť zo života. Po jej smrti sa oveľa častejšie začali opakovať jeho zdravotné problémy spojené so srdcom. Vytratila sa z neho radosť a pracovný elán. Suma, ktorú žiada je len časť ušlej mzdy, ktorú by zarobila počas troch rokov od smrti svojej matky, keďže ju zamestnávala. Po smrti mamy bola na podpore, pokým nešla na materskú s druhým dieťaťom. Po materskej dovolenke si našla prácu na jazykovej škole, jedná sa iba o brigádnickú prácu, bude to aktuálne od októbra. Počas druhého tehotenstva mala problémy na odpadnutie, kontrakcie, ale neriešila to, lebo nechcela brať žiadne lieky. Je introvert, o týchto veciach sa nerozpráva s inými ľuďmi, psychológa nenavštevovala. Vzťah rodičov bol harmonický, vychádzali si dobre, nikdy neriešili žiadne problémy. Rodičia boli pre ňu vzorom ako manželia. Vzťah sestry k rodičom bol bezproblémový, rodičia ju finančne podporovali odkedy sa vydala a presťahovala do Nemecka. Sestra pravidelne chodievala na Slovensko, navštevovala ich, takisto mama navštevovala sestru, pomáhala jej s výchovou prvého dieťaťa, keďže po piatich mesiacoch od narodenia dieťaťa sa zamestnala. Sestra mala výnimočný vzťah s rodičmi, bola im za všetko vďačná. Mama chodievala za sestrou do Nemecka každých 6 až 8 týždňov, pokým ich dieťa bolo veľmi malé. Sestra chodievala pravidelne na Slovensko každý štvrtok na 4 - 5 dní. Sestra s mamou boli v kontakte cez internet minimálne jeden - dvakrát do týždňa. Počas života mamy do jej smrti sa cítila ako dieťa a po jej smrti sa musela postaviť na vlastné nohy. Trápilo ju, keď videla ako otec starol zo dňa na deň, úplne sa zmenil. Je vyštudovaná zubná laborantka. Ústrednou osobnosťou v rodine bola naša mama, vždy za ňou chodili, či už ona alebo sestra, keď mali problémy. Takisto otec s ňou všetko konzultoval a bez nej nič nepodnikal.

Vie, že mama pravidelne posielala sestre peniaze a podporovala ju. Keď bola zamestnaná u mamy mala príjem 450,- až 500,- eur mesačne brutto. Nemá vedomosť, že po dopravnej nehode žalovaný v rade 1 kontaktoval telefonicky jej manžela alebo inú osobu z našej rodiny.

Žalobkyňa v rade 3 uviedla, že do roku 2006 žili v spoločnej domácnosti, potom sa odsťahovala do Nemecka a vydala, má dve deti. Matka ju pred nehodou ekonomicky a sociálne podporovala. Počas materskej s prvým dieťaťom ju raz za šesť týždňov navštevovala a starala sa o dieťa. Na druhé vnúča sa veľmi tešila a naďalej chcela tráviť čas spolu s vnúčencami. Po jej nehode strávila 4 týždne na Slovensku, každodenne ju navštevovala, keďže zdravotný stav otca a v tom čase tehotnej sestry nedovoľoval každodenné návštevy v nemocnici. Po smrti matky sa zmenil aj jej fyzický zdravotný stav, okrem precitlivenosti sa pridali aj problémy s chrbticou, čo bolo lekárom potvrdené, že je to následkom aj psychického stavu. Matka jej veľmi chýba, lebo ju podporovala finančne, aby si mohli postaviť v Nemecku dom. No oveľa viac im chýba v rodinnom živote. Vyhľadala pomoc lekára, osteopata, nebrala žiadne lieky. Potvrdila vyjadrenie otca o stretávaní a pobyte na Slovensku. Žalovaná suma je len symbolická čiastka, pretože strata sa vyčíslit' nedá. Vzťah rodičov vnímala vždy ako veľmi harmonický a bol a je jej vzorom pre manželstvo. Smrť matky spôsobila zmenu v živote otca a sestry, keď sestra stratila zamestnanie už s jedným dieťaťom a novonarodeným dieťaťom a tým stratila podporu matky. Zdravotný stav otca sa zhoršil. Problémy so srdcom sú oveľa častejšie ako pred nehodou. Aj na jeho psychike badá, že mu matka veľmi chýba. Keď ju spomíname, nikdy to nezostane bez slz, niekoľkokrát za deň spomína, akoby to spravila mama a za čo všetko sú jej vďační. V súčasnosti má príjem v Nemecku z minidžobu 435,- eur, živi ju manžel.

Právny zástupca žalovaného v rade 1 uviedol, že návrh navrhuje zamietnuť, namieta pasívnu vecnú legitimitáciu žalovaného. Ako spornú a nedôvodnú považuje nemajetkovú ujmu ako takú a úplne spornú a nepreukázanú jej výšku. Žalovaný v rade 1 si je vedomý svojho previnenia, jednalo o nedbanlivý trestný čin. Pokiaľ akákoľvek škoda mala byť uhrádzaná, navrhuje, aby táto bolo uložená ako povinnosť žalovanému v rade 3, ktorý si voči žalovanému v rade 1 uplatnil sumu 2.137,93 eur. Stotožňuje a pripája sa k vznesenej námietke premlčania, keď žalované sumy v časti 4000 eur sú premlčané. Žalovaný svoj čin oľutoval nielen v trestnom konaní ale aj v tomto konaní. Nesie následky v súvislosti s dopravnou nehodou, bol vo výkone trestu. Dopravná nehoda zasiahla aj do jeho života, je nemajetný. Regresný nárok bol voči nemu znížený na 10 %.

Žalovaný v rade 1 uviedol, že s návrhom nesúhlasí. Mal požičané motorové vozidlo od kamaráta od C. C. na jeden deň na súkromné potreby, v tom čase nevedel, kto je vlastníkom. Pri dopravnej nehode ho osvietilo svetlo, bohužiaľ tomu nemohol zabrániť. Od policajta dostal telefónne číslo, myslí, že to bol zať. Každý týždeň minimálne raz zavolať a zisťoval aký je stav pani poškodenej, až jedného dňa mu oznámil, že zomrela. Je mu úprimne ľúto, čo sa stalo žalobcom, ľutuje to. Je si vedomý akú stratu žalobcovia utrpeli. Nehoda zmenila aj jeho život, ale táto zmena sa nedá porovnať s tým, čo spôsobila žalobcom. Neuhradil žiadnu finančnú čiastku žalobcom. Vo februári 2015 bol podmienene prepustený. V súčasnosti pracuje brigádne ako smetiar, má príjem 300,- eur mesačne. Prespáva u kamarátov, nevlastní žiaden majetok. Od nehody ho rodina vydedila, má problém sa zamestnať, manželka sa s ním rozviedla.

Právny zástupca žalovaného v rade 2 uviedol, že návrh navrhuje zamietnuť. Nesúhlasí s použitím analógie § 427 OZ, ktorý je systematicky zaradený v časti náhrady škody pod ochranu osobnosti. Právne vety použité žalobcami v zmysle rozsudku NS SR sp. zn. 3Cdo/228/2012 sú vytrhnuté z kontextu, keď v predmetnom spore bola riešená zodpovednosť právnickej osoby za zásah do osobnostných práv fyzickej osoby v prípade, ak tento zásah bol spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby. V tomto prípade žalovaný v rade 1 nebol použitý na činnosť žalovaného v rade 2. Z dôvodu opatrnosti vznáša tiež námietku premlčania ak by posudzoval predmetný nárok titulom náhrady škody. Uplatnenie nároku v trestnom konaní, nespôsobuje pretrhnutie plynutia premlčacej doby, pretože trestné konanie a civilné konanie nie je kontinuálne a medzi týmito vznikla časová medzera. Nárok na náhradu škody si uplatňuje v trestnom konaní iba žalobca v rade 1 a to v nižšej výške než je uplatnená v tomto konaní. V zmysle uplatnenia nároku si žaloba môže uplatniť iba ten nárok, ktorý mu patrí. To znamená, že nemajú účinky tie úkony, ktoré sa týkajú iba žalobcu v rade 1 vo vzťahu k ostatným žalobcom, keďže títo si v trestnom konaní nárok na náhradu škody neuplatnili. Poukázal na neprípustnosť použitej analógie medzi ustanovenia o ochranu osobnosti a náhradu škody.

Žalovaný v rade 2 uviedol, že vozidlo požičal žalovanému v rade 1 na základe ústnej dohody, medzi nami nebol žiaden pracovnoprávny vzťah. Vozidlo bolo v riadnom technickom stave. Nebol priamym účastníkom nehody.

Žalovaný v rade 3 uviedol, že návrh navrhuje zamietnuť. V súvislosti s pasívnou legitímáciou poukázal na uznesenie ÚS ČR zo dňa 4. 3. 2014, č. II ÚS 116/13, ktoré bolo vydané v rozhodnutí Súdneho dvora vo veci T. Y., ktorý vyslovil, že pokiaľ súdy nižšieho stupňa rozhodli, že žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy nespadá do žiadnej kategórie nárokov uvedených v zákone o povinnom zmluvnom poistení, nedošlo k svojvoľnej interpretácii právnych noriem, takýto názor bol už Ústavným súdom ČR ústavne konformný a to uznesením III. ÚS 8/06. Výška plnenia zahŕňa náhradu za motorové vozidlo, ktoré bolo poistené v Allianz, vecné náklady a náklady na pohreb, nároky zdravotnej poisťovne.

Podľa ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka, každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

Podľa ustanovenia § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa ustanovenia § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

Podľa ustanovenia § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak škodu spôsobí viac škodcov, zodpovedajú za ňu spoločne a nerozdielne.

Podľa ustanovenia § 440 Občianskeho zákonníka kto zodpovedá za škodu spôsobenú zavinením iného, má proti nemu postih.

Podľa ustanovenia § 441 Občianskeho zákonníka ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

Podľa ustanovenia § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).

Podľa ustanovenia § 444 Občianskeho zákonníka pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

Podľa ustanovenia § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

V tomto ustanovení je upravená analógia legis. Z toho, že Občiansky zákonník výslovne upravuje len analógiu legis, by sa mohlo zdať, že v súkromnom práve je vylúčená analógia práva (analógia iuris). Analógiou iuris je postup štátneho orgánu (súdu), pri ktorom niet normy, ktorá by upravovala obdobné právne vzťahy. Preto sa vec musí vyriešiť na základe zásad právneho odvetvia, prípadne na základe všeobecných princípov práva, zmyslu a účelu právnych pravidiel správania. Prípustnosť analógie legis a analógie iuris však vyplýva priamo z podstaty právnych vzťahov upravených súkromným (občianskym) právom. Z toho možno vyvodit', že analógia legis by bola prípustná aj vtedy, ak by to zákon výslovne neustanovoval, a to platí aj pre analógiu iuris. Znovu totiž treba zdôrazňovať princíp, podľa ktorého je vylúčené, aby súd, prípadne iný orgán právnej ochrany odmietol poskytnúť ochranu súkromnoprávnym záujmom a právam len preto, že niet výslovnej právnej úpravy. Pri aplikácii analógie legis treba rešpektovať: ustanovenie § 3 OZ a analógiu používať len v súlade s dobrými mravmi, celistvosť občianskeho práva, to znamená, že pri analógii legis sa používajú nielen predpisy Občianskeho zákonníka, ale aj iných občianskoprávných predpisov, ktoré systémovo patria do občianskeho práva, nepoužiteľnosť ustanovení občianskeho práva, ktoré sú aplikovateľné len na taxatívne vymedzené práva, jedinečné situácie a zákonné výnimky, dohodu účastníkov občianskoprávneho vzťahu, ktorá upravuje práva a povinnosti týchto účastníkov.

Podľa ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Generálna klauzula ochrany osobnosti obsiahnutá v ustanovení § 11 Občianskeho zákonníka bola prispôsobená Listine základných práv a slobôd zákonom č. 509/1991 Zb. účinným od 1. januára 1992, odkedy až do súčasnosti toto ustanovenie znie tak, že fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Účinnosťou tohto zákona bola pod ochranu osobnosti zahrnutá aj ochrana súkromia, ktorá zahŕňa právo na nerušený osobný život, duševný pokoj, nedotknuteľnosť života jednotlivca v kruhu jeho najbližších. Jednou z hodnôt osobnosti každej fyzickej osoby ako celku, ktorej rešpektovanie musí občianske právo voči subjektom v rovnakom postavení zabezpečovať, je právo na súkromie. Obsah práva na súkromie, je nutné určovať so zreteľom na ústavné predpisy a ustanovenia medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách uvedených v článku 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v ktorých má pozitívna zákonná úprava práva občana na súkromie svoj prirodzeno-právny zdroj. Súčasťou súkromného života je nepochybne tiež rodinný život zahrňujúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými a rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahrňovať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby tak bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť.

Podľa ustanovenia § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie, ods. 2 pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ods. 3 výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

V prípade neoprávneného zásahu do týchto práv majú dotknuté osoby nárok v zmysle § 13 Obč. zákonníka v prvom rade domáhať sa zdržania neoprávnených zásahov, ďalej odstránenia následkov neoprávneného zásahu a poskytnutia primeraného zadosťučinenia. Návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia sleduje priznanie satisfakcie fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené so zreteľom na to, že zásah zvyčajne nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu. Satisfakcia prichádza do úvahy v prvom rade v podobe morálnej, napr. ospravedlnenie. Nárok na priznanie finančnej satisfakcie - náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prichádza do úvahy len vtedy, ak by sa morálna satisfakcia nezdala postačujúca. Pre určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia sú stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd vždy vychádzať - a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za akých došlo k neoprávnenému zásahu. Určenie výšky zadosťučinenia v peniazoch sa preto v zmysle § 136 O.s.p. stáva predmetom voľného uváženia súdu. Súd pritom musí vychádzať z úplne zisteného skutkového stavu a opierať sa o konkrétne a preskúmateľné hľadiská.

Podľa ustanovenia § 15 Občianskeho zákonníka po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať práva na ochranu osobnosti manželovi a deťom a ak ich niet, jej rodičom.

Pojmovými znakmi subjektívnych osobnostných práv sú absolútna povaha, imateriálny charakter, všeobecnosť a výlučnosť, zásadná neprevoditeľnosť, časová neobmedzenosť a nepremlčateľnosť. Pôsobia voči neobmedzenému, resp. neurčitému okruhu ostatných subjektov práva, ich predmetom sú výlučne nemajetkové hodnoty (osobnosť), patria každej fyzickej osobe „a priori“, (sú prejavom ľudskej osobnosti vo vzťahu k ostatným subjektom, t.j. či fyzickým alebo právnickým osobám) s rovnakým právnym postavením, výlučné oprávnenie nakladať počas celého života v medziach určených právnym poriadkom s jednotlivými stránkami svojej osobnosti patrí fyzickej osobe, nemožno ich scudzovať, deliť od ich nositeľa, upínajú sa na fyzickú osobu po dobu jej fyzickej existencie v spoločnosti (sú časovo neobmedzené počas života fyzickej osoby) sú nezdediteľné (netvorí predmet dedičstva), sú nepremlčateľné, rovnako aj neprekludovateľné a nemožno ich postihovať exekúciou. Na rozdiel od nich majetkové práva možno oddeliť od ich subjektov, prevádzať (scudzovať) ich, podliehajú exekúcii, premlčaniu a preklúzii. Špecifickosť subjektívnych osobnostných práv spočíva v ich predmete, ktorým je priamo osobnosť človeka, fyzickej osoby v jej celistvosti. Právo na ochranu osobnosti (subjektívne rýdzo osobné, resp. osobnostné právo) Občiansky zákonník upravuje ako jednotné právo (doslovné znenie „fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti“). V dôsledku toho je treba jednotlivé práva, ktoré v tomto jednotnom rámci vznikajú, chápať ako práva čiastkové, líšiace sa navzájom vzťahom k rôznym

hodnotám, stránkam osobnosti, avšak vychádzajúcim z osobnosti tvoriacej fyzickú a mravnú jednotu. Ako základné hodnoty osobnosti každej fyzickej osoby uvádza Občiansky zákonník v § 11 výslovné život, zdravie, občiansku česť a ľudskú dôstojnosť, ako aj súkromie, meno a prejavy osobnej povahy.

Podľa ustanovenia článku 8 odseku I Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd, publikovaného pod č. 209/1992 Zb., každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydli a korešpondencie.

Z ustanovenia článku 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach publikovaného pod č. 120/1976 Zb. vyplýva, že nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, rodiny, domova alebo korešpondencie a každý má právo na zákonnú ochranu proti takým zásahom alebo útokom.

Právo na súkromie v rôznych poňatiach môže zahŕňať tak ochranu rodinného života, súkromie obydli, listové tajomstvo, ako aj ochranu cti, povesť človeka, či ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním údajov o osobe. V ústavnej rovine je zakotvené v článku 16 Ústavy Slovenskej republiky - nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená, obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom; článku 19 ods. 1 - každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, ods. 2 - každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe; v článku čl. 21 garantujúcom nedotknuteľnosť obydli; v článku 22 zaručujúcom ochranu listového tajomstva, tajomstva dopravovaných správ a iných písomností a ochranu osobných údajov.

Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku zo 16. decembra 1992 vo veci Niemetz proti Nemecku uviedol, že „...nepovažuje za možné alebo potrebné pokúsiť sa o vyčerpávajúcu definíciu pojmu „súkromný život“. Mohlo by však byť príliš reštriktívne limitovať tento pojem „výsostným okruhom“, v ktorom môže jednotlivec žiť svoj vlastný osobný život, ako sa rozhodne, a úplne z tohto okruhu vylúčiť vonkajší svet neobsiahnutý v tomto okruhu. Rešpektovanie súkromného života musí tiež obsahovať do určitej miery právo zakladať a rozvíjať vzťahy s ostatnými ľuďmi.“

Súčasťou práva na súkromie je právo na rodinný život. Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku z 21. júna 1988 vo veci Berrhab proti Holandsku konštatoval: „Z pojmu rodina, na ktorom je založený článok 8, vyplýva, že dieťa narodené z takéhoto zväzku je ipso iure súčasťou tohto vzťahu. Z tohto dôvodu existuje od momentu narodenia dieťaťa a už vzhľadom na samotnú existenciu tejto skutočnosti medzi dieťaťom a jeho rodičmi zväzok rovnajúci sa „rodinnému životu“, dokonca aj vtedy, keď už rodičia neskôr spolu nežijú.“ Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách.

Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu) s blízkou osobou.

Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom; ide o najbližších príbuzných, a to manžela a deti, a ak ich niet, o rodičov.

Podľa ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. (o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu 15. 3. 2012), poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve, ods. 2 poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, b) škody vzniknutej poškodením,

zničením, odcudzením alebo stratou vecí, c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie, d) ušlého zisku, ods. 3 poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil príslušným subjektom 6b) uplatnené, preukázané a vyplatené náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, dávky nemocenského zabezpečenia, úrazové dávky, dávky úrazového zabezpečenia, dôchodkové dávky, dávky výsluhového zabezpečenia a dôchodky starobného dôchodkového sporenia, ak poistený je povinný ich nahradiť týmto subjektom, ods. 4 poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak, ods. 5 ak ide o škodu spôsobenú prevádzkou tuzemského motorového vozidla na území iného členského štátu, poškodenému sa poskytne poistné plnenie v rozsahu poistenia zodpovednosti podľa právnych predpisov členského štátu, na ktorého území bola škoda spôsobená, ak sa podľa tohto zákona alebo na základe poistnej zmluvy neposkytuje poistné plnenie v širšom rozsahu.

Podľa ustanovenia § 2 písm. e) zákona č. 381/2001 Z. z. v znení k 15. 3. 2012 poisťovateľom poisťovňa, poisťovňa z iného členského štátu alebo zahraničná poisťovňa, ktorá je oprávnená vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky na základe osobitného predpisu, e) poistníkom ten, kto uzavrel s poisťovateľom zmluvu o poistení zodpovednosti (ďalej len "poistná zmluva"), f) poisteným ten, na koho sa vzťahuje poistenie zodpovednosti, g) poškodeným ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody podľa tohto zákona, h) škodovou udalosťou skutočnosť, ktorá môže byť dôvodom vzniku práv poškodeného na plnenie poisťovateľa alebo kancelárie, i) poistnou udalosťou vznik povinnosti poisťovateľa alebo kancelárie nahradiť vzniknutú škodu, j) prevádzkovateľom motorového vozidla fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má právnu alebo faktickú možnosť disponovať s motorovým vozidlom.

Podľa ustanovenia § 15 ods. 1 z. č. 381/2001 Z. z., v znení účinnom ku dňu 27.11.2008, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať, ods. 2 na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. 22)

Citované ustanovenie zaviedlo s účinnosťou od 01.01.2002 všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osobe, preto v prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla si poškodený môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi (poistenému) alebo voči poisťovateľovi alebo voči obidvom súčasne (solidárne).

Podľa ustanovenia § 822 Občianskeho zákonníka z poistenia zodpovednosti za škody má poistený právo, aby v prípade poistnej udalosti poisťiteľ za neho nahradil podľa poistných podmienok škodu, za ktorú poistený zodpovedá.

Podľa ustanovenia § 823 Občianskeho zákonníka náhradu platí poisťiteľ poškodenému; poškodený však právo na plnenie proti poisťiteľovi nemá, ak osobitné predpisy neustanovujú inak.

Podľa ustanovenia § 23 ods. 1 z. č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách v znení účinnom ku dňu 27.11.2008, otvárať dvere alebo bočné steny vozidla, ako aj nastupovať do vozidla alebo vystupovať z neho sa smie len vtedy, ak tým nie je ohrozená bezpečnosť nastupujúcich osôb alebo vystupujúcich osôb, ani iných účastníkov cestnej premávky.

Podľa ustanovenia § 16 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. v znení k 15. 3. 2012 vodič je povinný rýchlosť jazdy prispôbiť najmä svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla a nákladu, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať. Vodič smie jazdiť len primeranou rýchlosťou, aby bol schopný zastaviť vozidlo na vzdialenosť, na ktorú má rozhľad, ods. 4 vodič smie v obci jazdiť rýchlosťou najviac 50 km.h-1, a ak ide po diaľnici v obci alebo po rýchlostnej ceste v obci, najviac 90 km.h-1.

Podľa ustanovenia § 135 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná [§ 109 ods. 1 písm. b)]. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania; 14) súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovom konaní.

Ustanovenie § 11 Občianskeho zákonníka obsahuje generálnu klauzulu ochrany osobnosti. V rámci jednotného práva na ochranu osobnosti existujú jednotlivé čiastkové práva, ktoré zabezpečujú občianskoprávnu ochranu jednotlivých typických hodnôt (stránok) osobnosti fyzickej osoby. Ustanovenie § 11 Občianskeho <http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~Main/TArticles.ascx&phContent=~ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=0&FragmentId1=3343715&FragmentId2=3343716> zákonníka podáva exemplárny výpočet jednotlivých stránok osobnosti človeka. Ako typické zákon <http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~Main/TArticles.ascx&phContent=~ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=22023> uvádza najmä právo na ochranu života, zdravia a tela zahrnujúce oblasť medicíny a biomedicíny, právo na občiansku česť a ľudskú dôstojnosť, ako aj právo na ochranu mena. Do tohto rámca patrí tiež právo na súkromie fyzickej osoby, teda právo na jej nerušený osobný život, duševný pokoj, nedotknuteľnosť života jednotlivca v kruhu jeho najbližších, vrátane rešpektovania rodinného života, prejavov osobnej povahy - ako sú písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky a zvukové záznamy. Patrí sem tiež ochrana vnútornej intímnej sféry osobnosti človeka.

Špecifickosť osobnostných práv spočíva v ich predmete (objekte), ktorým je osobnosť človeka. Ochrana osobnosti prislúcha každej fyzickej osobe bez ohľadu na pôvod, rasu, národnosť, sociálne postavenie atď. Predmetom ochrany je osobnosť človeka vo svojej celistvosti ako nehmotný statok, ktorý patrí vždy konkrétnej fyzickej osobe. Toto právo je nescudziteľné, neprevoditeľné, časovo neobmedzené a nepremlčateľné. Za určitých podmienok môžu právo na ochranu osobnosti uplatňovať po smrti fyzickej osoby len jej najbližší príbuzní.

Právo na ochranu osobnosti je absolútnym právom fyzickej osoby, ktoré pôsobí proti všetkým (erga omnes), t. j. proti ostatným fyzickým osobám, právnickým osobám, ako aj proti štátu. Jeho obsahom je zákaz akéhokoľvek zásahu, ktorý by bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo porušenie práv, ktoré sú príkladom uvedené v § 11 Občianskeho zákonníka, nevyžaduje sa vyvolanie následkov, stačí zásah, ktorý je spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených práv. Ochrana osobnosti zákon zabezpečuje v plnom rozsahu aj vtedy, ak sú napadnuté len jednotlivé zložky osobnosti fyzickej osoby (napr. fyzická integrita, občianska česť, meno, podoba človeka, prejavy osobnej povahy a pod.). V občianskom práve platí zásada, že ohrozenie, resp. porušenie čo i len jednej stránky osobnosti človeka je ohrozením, resp. porušením jeho osobnosti ako celku.

Nároky, ktoré môže ohrozená alebo poškodená fyzická osoba uplatňovať, sú uvedené v § 13 Občianskeho zákonníka. <http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~Main/TArticles.ascx&phContent=~ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=0&FragmentId1=3343721&FragmentId2=3977626> Okrem nich sa fyzická osoba môže domáhať aj náhrady škody, ktorá bola neoprávneným zásahom do jej osobnosti spôsobená (<http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~Main/TArticles.ascx&phContent=~ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=0&FragmentId1=3343728&FragmentId2=3343729> 16 Občianskeho zákonníka). Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka.

Jednotlivé prostriedky na ochranu osobnosti sú relatívne samostatné. Je možné ich použiť jednotlivo alebo kumulovane, taktiež v závislosti od intenzity protiprávneho zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby. Zákon výslovne pripúšťa možnosť podania návrhu na upustenie od neoprávnených zásahov (negatívna žaloba), výslovne prípustný je aj návrh na odstránenie následkov už uskutočnených zásahov (reštitučná žaloba) a návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakčná žaloba), ktorá nemá charakter peňažnej náhrady, teda nejde o majetkové plnenie, ale je výlučne prostriedkom

morálneho, imateriálneho pôsobenia, so satisfakčnou povahou, najčastejšie vo forme ospravedlnenia. V prípade, ak by sa nezdalo morálne zadostučinenie postačujúce, umožňuje Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká predovšetkým vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí. Predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sú: existencia ujmy, porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon, príčinná súvislosť medzi touto ujmom a protiprávnym konaním.

Súd mal vykonaným dokazovaním preukázané, že C.. C. D. zomrela dňa 10. 4. 2012. Uznesením ČVS:ORP-307/1-OVK-TT-2013 zo dňa 19. 4. 2013 bolo voči žalovanému v rade 1 vznesené obvinenie za prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona v súvislosti s dopravnej nehodou zo dňa 15. 3. 2012. Žalobca v rade 1 ako poškodený si do zápisnice o výsluchu poškodeného dňa 13. 5. 2013 uplatnil náhradu škody vyplatiť ročný plat manželky, jeho plat ročný plat, plat dcéry za dvojmesačnú výpovednú lehotu. Trestným rozkazom tunajšieho súdu č. k. 2T/55/2013-230 zo dňa 30. 7. 2013 (právoplatné dňa 1. 11. 2013) bol žalovaný v rade 1 (C. C.) uznaný vinným, že dňa 15. 3. 2012 asi o 12.55 hod. v Trnave po ulici Sládkovičovej sa pohyboval s motorovým vozidlom zn. Audi A8, EČ P-XXXE, rýchlosťou minimálne 61,7 km/h, teda rýchlosťou vyššou ako bola povolená rýchlosť jazdy v obci, v dôsledku čoho oneskorene zareagoval na osobné motorové vozidlo zn. Škoda Fabia EČ J-XXSK stojace v jeho jazdnom pruhu pred priechodom pre chodcov a s vozidlom Audi narazil do zadnej časti vozidla Škoda Fabia, ktoré bola nárazom vedené do pohybu a narazilo do ľavého boku chodkyňa C.. C. D. a O. G., ktoré v dôsledku nárazu boli odhodené a pri páde na vozovku utrpela C.. C. D. krvácanie do mozgových obalov vpravo, pomliaždenie mozgu v oboch čelových lalokoch a opuch mozgu, tieto zranenia mali za následok náhle zlyhanie srdca v dôsledku pľúcnej embólie a smrť C.. C. D., ktorá 10. 4. 2012 zomrela, druhá chodkyňa utrpela zranenia s odôvodnenou dobou liečenia a pracovnej neschopnosti 7 dní, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti, uloženej mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, za to sa odsudzuje na trest odňatia slobody v trvaní 2 roky. Poškodení, okrem iného žalobca v rade 1 (W.. D. D.) bol so svojim nárokom na náhradu škody odkázaný na občianske súdne konanie. Znaleckým posudkom č. 32/2012 C.. S. T. bolo zistené, že v súvislosti s dopravnou nehodou dňa 15. 3. 2012 utrpela C.. C. D. ťažké zranenia: krvácanie do mozgových obalov vpravo (subdurálne krvácanie), pomliaždenie mozgu v oboch čelových lalokoch, opuch mozgu. Obodovanie vzniknutých zranení spolu 815 bodov, vo finančnej čiastke pri hodnote bodu v čase úrazu (15,38 eur) predstavuje sumu 12 534,70 eur. Znaleckým posudkom č. 28/2012, č. 65/2012 (C.. M., C.. T.) bolo zistené, že bezprostrednou príčinou smrti C.. C. D. bolo náhle zlyhanie činnosti srdca v dôsledku pľúcnej embólie pri tromboze hlbokej žily ľavej dolnej končatiny, ako komplikácie prvotnej (základnej) príčiny smrti - poranení lebky a vnútrolebečných štruktúr, ktoré menovaná utrpela pri dopravnej nehode. V danom prípade išlo zo súdno-lekárskeho hľadiska o násilnú smrť, ktorá je v príčinnej súvislosti s poraneniami hlavy, ktoré C.. C. D. utrpela pri dopravnej nehode ako chodkyňa zrazená osobným autom dňa 15. 3. 2012 na Sládkovičovej ulici v Trnave. Znaleckým posudkom č. 6/2013 W. C. T. bolo zistené, že technika jazdy vodiča C., ktorý so svojim vozidlom Audi sa pohyboval rýchlosťou 61,7 km/h, nebol správna, keď sa pohyboval vyššou rýchlosťou. Nereagoval na pribzďovanie vozidiel Ford Fiesta, Škoda Fabia pred priechodom pre chodcov. Jeho reakciu vyhodnotil ako oneskorenú čo bolo aj príčinou nedodržania bezpečnej vzdialenosti za vozidlom Škoda Fábia. Aj z tohto dôvodu jeho technika jazdy nebola správna. Technika používania cestnej komunikácie oboma chodkyňami bola z technického hľadiska správna, vošli na vozovku a na priechod pre chodcov tak, že vodičom zastavených vozidiel Ford Fiesta a Škoda Fábia nevytvorili nebezpečenstvo resp. ich nedonútili brzdiť so spomalením vyšším ako je 50 % z hodnoty maximálne dosiahnuteľného na daných adhézných podmienkach. Obe chodkyne by zabránili zrážke s vozidlom Fábie, ak by sa v kritickom čase nenachádzali v kritickom mieste nehody, resp. v koridore pohybu tohto vozidla po zrážke s vozidlom Audi. Vodič Mesároš by zabránil zrážke s vozidlom Fábia nižšou rýchlosťou priestorovo, ak by sa na začiatku svojej reakcie pohyboval s vozidlom Audi rýchlosťou do 51 km/h. V čase dopravnej nehody slnko svietilo na vodiča Audi od chrbta zľava, nemohlo ho teda oslniť. Na základe vykonanej analýzy dopravnej nehody možno konštatovať, že príčinou dopravnej nehody z technického hľadiska bola nesprávna technika jazdy vodiča vozidla Audi. Z evidenčnej karty vozidla zn. Audi A8 EČ P vyplýva, že vlastníkom ku dňu dopravnej nehody bol žalovaný v rade 2 (FORTEZZA spol. s r.o.). Dňa 13. 1. 2012 uzavrel žalovaný v rade 2 so žalovaným v rade 3 ako poisťovateľom povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zn. Audi A8 EČ P Z výplatných pások za obdobie 1-12/2011 vyplýva, že C.. C. D. vyplatila mzdu

žalobcov v rade 1 a žalobkyni v rade 2. Uplatnením postihu zo dňa 15. 11. 2013 žalovaný v rade 3 si voči žalovanému v rade 1 uplatnil sumu 2137,93 eur, keď z uzavretej poisťovnej zmluvy vyplatili za poškodeným z titulu poisťovnej udalosti poistné plnenie vo výške 21 379,36 eur (náklady na zdravotnú starostlivosť poskytnutú poškodenej C.. C. D. vyplatené VŠZP a.s. vo výške 15 363,20 eur, náklady na zdravotnú starostlivosť poskytnutú poškodenej p. O. G. vyplatené VŠZP a.s. vo výške 1145,64 eur, náklady spojené s liečením a pohrebné náklady poškodenej vyplatené W.. D. D. vo výške 909,52 eur, skutočná škoda na motorovom vozidle Škoda Fábria vyplatená Allianz-Slovenská poisťovňa, a.s. vo výške 3961 eur).

Predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v predmetnom prípade sú: existencia ujmy (spočívajúca v poškodení duševného zdravia žalobcov), porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon (spočívajúci v konaní tretej osoby zodpovednej za narušenie osobnostných práv žalobcov), príčinná súvislosť medzi touto ujmom a protiprávnym konaním.

Na základe zisteného skutkového stavu a citovaných zákonných ustanovení dospel súd k záveru, že v dôsledku tejto dopravnej nehody spôsobenej žalovaným 1 došlo k zásahu do osobnostného práva žalobcov tak, že bola narušená celistvosť ich rodiny a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie žalobcov v citovej oblasti je nenapraviteľné. V danom prípade došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov chráneného § 11 Občianskeho zákonníka, ktorého súčasťou je i rodinný život, kedy z objektívneho pohľadu je strata jedného z členov tohto spoločenstva celkom neodčiniteľnou ujmom, ktorá dopadá na zostávajúcich členov rodiny, takže primeraným zadosťučinením v danom prípade je i náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno naplňovať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) sféra. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom, ide o najbližších príbuzných, manžela, deti, rodičov (porovnaj napr. rozsudok NS ČR zo dňa 28.02.2005 sp. zn. 30 Cdo 1678/2004, ako aj rozhodnutia NS SR sp. zn. 5 Cdo 265/2009 a 1 Cdo 77/2009, 3 Cdo 228/2012). V danej veci v dôsledku tragickej smrti manželky žalobcu v rade 1 a zároveň matky žalobkyň následkom dopravnej nehody došlo k nesmierne závažnej ujme, spočívajúcej v strate milovanej manželky, čím je žalobca v rade 1 do budúca ochudobnený o rodinný život a táto spočíva aj v citovej strate, keď žalobca v rade smrťou manželky stratil jej lásku a radosť s ňou prežívanú. Zároveň utrpel citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku zo smrti milovanej osoby. Žalobcovi v rade 1 sa smrťou manželky zmenil celý život, pretože s manželkou žili v šťastnom a spokojnom manželstve, vychovali spoločne dve deti, manželka sa starala o domácnosť, žalobcu v rade 1 zamestnávala. Žalobca v rade 1 má zhoršený zdravotný stav, pravidelne chodí na hrob manželky, pri spomienku na ňu plače. Ťažko znáša útrapy života bez manželky. S manželkou mali plány na dôchodok, že si ho budú užívať v kludnom prostredí, bez nejakých zásadných povinností, čo však nehoda prekazila. Zároveň žalobkyne v rade 2 a v rade 3 utrpeli tak ako žalobca v rade 1 následkom dopravnej nehody stratu milovanej matky, čím sú do budúca ochudobnené o rodinný život a táto strata spočíva aj v citovej stránke, keď navždy stratili matku a pocit, že sú aj naďalej dieťaťom, ktorému je ich matka vždy na blízku a v prípade potreby nápomocná. Žalovaný 1 svojim protiprávnym konaním spočívajúcim v nerešpektovaní zákona o pozemných komunikáciách zasiahol do osobnostných práv žalobcov, a to do ich práva na súkromný a rodinný život. Ide o tak závažný zásah do práva na ochranu jeho osobnosti, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je postačujúca, preto sú dané predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Je nepochybné, že ujmu, ktorá žalobcom vznikla, by na ich mieste každá iná osoba považovala za ujmu objektívne závažnú.

V danom prípade má súd za to, že nie je potrebné preukazovať, že došlo k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti žalobcov v spoločnosti, pretože to nie je obligatórnou podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pri zásahu do práva na ochranu osobnosti, spočívajúcom v narušení súkromného a rodinného života. Jediným predpokladom je, že primerané zadosťučinenie podľa § 13 ods.

1 je nepostačujúce, následok spočívajúci v znížení vážnosti osoby v spoločnosti je v § 13 ods. 2 uvedený len príkladmo a nevzťahuje sa na zásahy do súkromného alebo rodinného života fyzickej osoby. Neoprávnený zásah do práva na súkromie totiž nemusí vždy vyvolať zníženie vážnosti alebo dôstojnosti dotknutej fyzickej osoby v spoločnosti. Porušenie práva na súkromie treba odlišovať od prípadov neoprávnených zásahov do práva na česť, dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pri neoprávnenom zásahu do súkromného a rodinného života je existencia závažnej ujmy, teda takej, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za značnú. V danom prípade došlo protiprávnym konaním žalovaného 1 k nezvratnému a závažnému následku spočívajúcemu v smrti manželky žalobcu v rade 1, keď tento prišiel o možnosť zachovávať s ňou sociálne a citové väzby, utrpel i citovú traumu. Citová, morálna a sociálna ujma žalobcu v rade 1 bola v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného 1. Uvedené platí aj v prípade žalobkyň v rade 2 a v rade 3, keď možnosť zachovať s matkou sociálne a citové väzby bola narušená a utrpená ich citová trauma bola v priamej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného v rade 1. Žalovaný 1 svojim protiprávnym konaním spočívajúcim v nerešpektovaní zákona o pozemných komunikáciách zasiahol do osobnostných práv žalobcov, a to do ich práva na súkromný a rodinný život. Ide o tak závažný zásah do práva na ochranu ich osobnosti, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je postačujúca, preto sú dané predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Určenie výšky peňažnej náhrady v prípade splnenia podmienok § 13 ods. 2 OZ, je predmetom voľnej úvahy súdu. Súd pri svojom rozhodovaní o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal z kritérií uvedených v ustanovení § 13 ods. 3 OZ, t. j. jednak zo závažnosti vzniknutej ujmy a jednak z okolností, za ktorých došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti. Pri určení peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy prihliadal u každého žalobcu predovšetkým na nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku smrteľného zranenia manželky žalobcu a zároveň matky žalobkyň pri dopravnej nehode a dôsledky, ktoré táto tragická nehoda u nich vyvolala. Zohľadnil aj to, že išlo o nedbanlivostný trestný čin žalovaného v rade 1. V konaní nebolo preukázané a uvedené nebol ani nikým tvrdené, spoluzavinenie C.. C. D. na predmetnej dopravnej nehode. Súd dospel k záveru, že v danom prípade je primeranou výška nemajetkovej ujmy v sume 10 000 eur v prípade žalobcu v rade 1, ktorá názoru súdu zohľadňuje neodstrániteľný následok v podobe smrti manželky žalobcu a dôsledky, ktoré táto strata u žalobcu vyvolala. Následkom protiprávneho konania žalovaného 1 došlo v danom prípade k nenávratnej deštrukcii možnosti rozvoja medziľudských väzieb medzi žalobcom a jeho manželkou a tým k intenzívnemu zásahu do osobnostných práv žalobcu, práva na jeho súkromie a rodinný život. Iba morálne zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia nemôže odčiniť dopad protiprávneho konania žalovaného 1. Právo na súkromie je jedným zo základných osobnostných práv fyzickej osoby. Porušením svojich povinností nedodržaním pravidiel cestnej premávky sa žalovaný 1 dopustil zásahu do rodinného súkromia žalobcov. Trauma žalobcu je neodstrániteľná, preto je namieste priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške ako bolo uvedené vyššie. V prípade žalobkyne v rade 2 a žalobkyne v rade 3 súd zohľadnil, že obe už boli v čase smrti ich matky, dospelé, s vlastnými rodinami. Žalobkyňa v rade 2 žila ku dňu smrti spolu s rodinou v domácnosti s matkou a zároveň u matky bola aj zamestnaná ako zubná laborantka. V čase smrti matky bola v 4. mesiaci tehotenstva. Žalobkyňa v rade 3 ku dňu smrti matky nežila v spoločnej domácnosti, spolu s rodinou žila v Nemecku. Obe žalobkyne mali k svojej matke vrúcny vzťah, obe matka podporovala nielen finančne ale im bola aj morálnou oporou. Žalobkyňa v rade 3 bola s matkou v kontakte po odchode mimo územia Slovenska, pravidelne aj svoju matku navštevovala a jej matka s otcom chodievali k nej na návštevy. Súd má za to, že pre žalobkyňu v rade 2 je dôvodná suma 8 000 eur, keď na rozdiel od žalobkyne v rade 3 žila s matkou v jednej domácnosti a matka jej bola aj zamestnávateľkou, po smrti matky prevzala na seba starostlivosť o otca aj celú domácnosť, ktorú predtým zabezpečovala matka. Žalobkyňa v rade 3 súd priznal ako primeranú sumu 7500 eur, keď zohľadnil, že táto ku dňu smrti už nežila s matkou v spoločnej domácnosti a v súčasnosti ani nezabezpečuje domácnosť otca.

Pri riešení otázky, kto nesie zodpovednosť za zásah do osobných práv žalobcov podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, resp. kto je pasívne legitimovaný, vzal súd do úvahy, že z hľadiska obsahu a účelu sú zodpovednostným vzťahom vzniknutým v dôsledku zásahu do osobnostných práv najbližšie zodpovednostné vzťahy, na ktoré dopadajú ustanovenia § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka. V zodpovednostnom právnom vzťahu na jednej strane vystupuje ten, kto sa dopustil protiprávneho konania a na druhej strane ten, komu týmto protiprávnym konaním vznikla určitá ujma. Totožný je účel oboch inštitútov - zabezpečiť v čo najväčšej miere nahradenie vzniknutej škody. Žalovaný v rade 1 ako vodič

motorového vozidla síce nebol zamestnancom a teda toto nepožil pri plnení pracovných povinností, ale mal ho od žalovaného v rade 2 ako prevádzkovateľa vypožičané na súkromné účely. V dôsledku predmetnej dopravnej nehody došlo k vzniku škody, za ktorú nesie zodpovednosť žalovaný 1 v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka titulom všeobecnej zodpovednosti za škodu. Predpokladmi zodpovednosti v zmysle ust. § 420 ods. 1 OZ sú a) protiprávny úkon - v tomto prípade porušenie pravidiel cestnej premávky, b) spôsobenie škody, c) príčinná súvislosť medzi a) a b) a d) predpokladané zavinenie s možnosťou exkulpácie podľa § 420 ods. 3 OZ. Protiprávny úkon žalovaného 1, spočívajúci v porušení pravidiel cestnej premávky, vznik škody spočívajúci v poškodení zdravia a úmrtí C.. C. D. manželky žalobcu a matky žalobkyní v rade 1 a v rade 2, príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovaného 1 a vznikom škody ako aj zavinenie žalovaného 1 tak bola dostatočne preukázaná. Súd posúdil zodpovednosť žalobcu 1 predovšetkým v zmysle ustanovenia § 420 ods. 1 Obč. zákonníka titulom všeobecnej zodpovednosti za škodu a to z dôvodu, že v danom prípade bolo vzhľadom na výsledky trestného konania jednoznačne preukázané zavinenie žalovaného 1 vo forme nedbanlivosti.

Súd má za to, že pasívna legitímácia žalovaného v rade 2 ako prevádzkovateľa motorového vozidla zn. Audi A8, ktorým v čase dopravnej nehody jazdil žalovaný v rade 1 na náklade ústnej dohody so žalovaným v rade 2 a to na súkromný účel je daná nie v zmysle ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka ale v zmysle ustanovenia § 427 Občianskeho zákonníka s použitím analógie. Zodpovednosť prevádzkovateľa motorového vozidla za škodu, ktorá je upravená v ustanovení § 427, je nepochybne objektívnou zodpovednosťou; za škodu vyvolanú zvláštnou povahou prevádzky zásadne zodpovedá prevádzateľ motorového vozidla bez zreteľa na zavinenie. Vlastník, ktorý požičia motorové vozidlo inej fyzickej osobe, zostáva jeho prevádzkovateľom a v zásade tiež zodpovedným za škodu vyvolanú zvláštnou povahou prevádzky tohto motorového vozidla. V prípade spôsobenia nemajetkovej ujmy na osobnostných právach tak ako v prípade škody (majetkovej) spôsobenej osobitnou prevádzkou zodpovedá prevádzkovateľ vozidla, treba analogicky (§ 853 a § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka) vyvodit' jeho zodpovednosť.

Pasívna legitímácia žalovaného 3, ktorý je poisťiteľom žalovaného 1 a žalovaného v rade 2 (zodpovedných subjektov) a jeho povinnosť zaplatiť uvedenú náhradu škody spoločne a nerozdielne so žalovanými v rade 1 a v rade 2 vyplýva z ustanovenia § 15 ods. 1 z. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu, a to vo výške (v tom rozsahu) v akom za škodu zodpovedá poistený škodca, pričom predpokladom vzniku povinnosti poisťiteľa plniť, je preukázanie zodpovednosti poisteného za škodu, ktorá poškodenému vznikla. Z poistenia zodpovednosti má poistený právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 cit. zákona, t. j. uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody, o. i. škody na zdraví a nákladov pri usmrtení (§ 4 ods. 2 písm. a) cit. zákona).

Súd sa nestotožnil a argumentáciou žalovaného 3, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je krytá a nesúvisí s dojednaným povinným zmluvným poistením a teda neexistuje právny titul, na základe ktorého by mal žalovaný 3 plniť žalobcom nemajetkovú ujmu v peniazoch, preto namieta nedostatok svojej pasívnej legitímácie pokiaľ ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keď poukazoval na to, že ako poisťovateľ vozidla je povinný poskytnúť žalobcovi ako poškodenému náhradu škody vzniknutej v dôsledku predmetnej dopravnej nehody v prípade zodpovednosti žalobcov, pričom rozsah tejto náhrady vymedzuje § 4 č. z. č. 381/2001 Z. z. V zmysle tohto ustanovenia žalovaný 3 nie je povinný za žalovaného 1 a v rade 2 poskytnúť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaný 3 nesúhlasil s eurokonformným výkladom pojmov náhrada škody a škoda na zdraví v zmysle ustanovení z. č. 381/2001 Z. z. a teda, že by sa nemajetková ujma mala považovať za súčasť náhrady škody na zdraví. Dôvodil odlišnosťou práva na náhradu škody na zdraví a práva na náhradu nemajetkovej ujmy, keď každé z uvedených práv je samostatným právom ničím nesúvisiacim s druhým z uvedených práv. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy je upravené v § 11 až 17 OZ upravujúcich ochranu osobnosti, právo na náhradu škody na zdraví je upravené v § 420 až 450 OZ. Smernica EÚ je normatívnym aktom, adresovaným členským štátom a nie občanom, jednotlivcom, či orgánom členských štátov, preto je záväzná len pre členské štáty avšak len pokiaľ ide o dosiahnutý výsledok a nie pokiaľ ide o formu či metódy použité členskými štátmi na dosiahnutie určeného výsledku. Jednotlivcom nevznikajú priamo zo smernice žiadne práva či povinnosti, práva a povinnosti im vzniknú len z vnútroštátnych predpisov obsahujúcich implementáciu smernice. Eurokonformný výklad pojmov náhrada škody na zdraví a náhrada nemajetkovej ujmy je podľa žalovaného 3 neprípustným extenzívnym výkladom

zákona. Právna úprava povinného zmluvného poistenia neobsahuje žiadnu zmienku o vzťahovaní sa poistenia na nemajetkovú ujmu spôsobenú tretím osobám poisteným. Súdny dvor EÚ podľa neho nevyslovil záver, že v zmysle z. č. 381/2001 Z. z. je poisťovateľ povinný z povinného zmluvného poistenia odškodňovať aj náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej zásahom do osobnostných práv poškodených.

V danom prípade súd dospel k záveru, že zásah do osobnostných práv žalobcov (do jeho práva na súkromný a rodinný život) bol spôsobený pri dopravnej nehode, ktorú zavinil žalovaný 1. Žalovaný 3 bol poisťovateľom jeho zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Súd dospel k záveru, že žalovaný 3 je v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy pasívne vecne legitimovaný podľa § 15 v spojení s § 4 ods. 2 písm. a) z. č. 381/2001 Z. z. Poistený má v zmysle tohto zákonného ustanovenia z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, pričom poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi.

Pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v zákone č. 381/2001 Z. z. Súd je toho, že pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k uvedenému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu zákona č. 381/2001 Z. z. (gramatický výklad), resp. vychádzajúci z ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, mohlo by to znamenať značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich finančnému bankrotu. Zároveň by to mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude vymožiteľná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia.

Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomíňať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie a musí odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod. Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 je aj ústavne konformný, pretože zmierňuje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t. j. poistením pri pracovných úrazoch, a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov. Pokiaľ totiž dôjde pri dopravnej nehode k úmrtiu zamestnanca, zakladá § 94 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení pozostalým, ktorými sú manžel alebo manželka a nezaopatrené dieťa, nárok na jednorazové odškodnenie vo výške 730 násobku denného vymeriavacieho základu, najviac však vo výške 46 485,40 EUR (u manžela alebo manželky). Toto odškodnenie, i keď je limitované, nie je nič iné ako náhrada nemajetkovej ujmy poskytovaná z úrazového poistenia. Niet preto rozumného dôvodu, prečo by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých pri usmrtení ich blízkeho pri dopravnej nehode ako zamestnanca mala byť predmetom poistného krytia (aj keď podľa iného zákona), zatiaľ čo v prípadoch, ak by nešlo o zamestnanca, by tomu tak nemalo byť.

Je takmer nemožné vyčíslieť hodnotu straty ľudského života v peňažnej forme, preto jedinou možnosťou je v rámci voľnej úvahy súdu a v rámci zohľadnení všetkých rozhodujúcich skutkových okolností, dospieť k primeranej výške náhrady nemajetkovej ujmy. keď rozhodujúcim dôkazným prostriedkom bol samotný žalobný návrh a výsluch žalobcu. Pokiaľ účastníci konania poukazovali na rozhodovaciu prax súdov v obdobných prípadoch, ktorými podporili svoju argumentáciu, súd má za potrebné zdôrazniť, že skutkové okolnosti každého jedného prípadu sa líšia. Čo sa týka otázky primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy a rozhodovacej praxe súdov, súd príkladmo poukazuje napr. na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.

zn. 6 Cdo 185/2011 zo dňa 14.03.2012, v ktorom dovolací súd odmietol dovolanie, čím potvrdil správnosť rozhodnutí súdov nižších stupňov, ktoré poškodenému priznali náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 120.000,- Eur, a to z dôvodu nezákonného trestného stíhania a uloženia trestu odňatia slobody. Preto aj v kontexte takéhoto rozhodnutia nemožno považovať priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výškach priznaných žalobcom po úmrtí manželky a matky za neprimerané. Ďalej súd poukazuje na zákonnú úpravu ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení ku dňu 10. 4. 2012 na výpočet odškodnenia, ak ide o ujmu na zdraví, sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu upravujúceho poskytovanie náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia; 1) náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia nemožno zvýšiť. 2) Ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy. Ak právo na odškodnenie majú viacerí poškodení, rozdelí sa uvedená suma medzi nich rovnakým dielom. Ak bola poškodenému spôsobená ujma na zdraví znásilnením alebo sexuálnym násilím, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy. Výška minimálnej mzdy v roku 2012 v zmysle Nariadenie vlády č. 343/2011 Z.z., pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou bola určená vo výške 327,20 eur mesačne (50 x 327,20 = 16360 eur).

Napokon pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Predmetný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú tak aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu (pozri napr. rozsudok Súdneho dvora zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA).

Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy (náhrada nákladov spojených s liečením, náhrada pohrebných nákladov), ale aj nemajetkové ujmy na základe výslovného znenia zákona, akými sú napr. bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 444 OZ), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysel škody (inej než materiálnej) aj iným ujám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t. j. ujám imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada (odškodnenie). Aj podľa právnej úpravy poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (smernica rady č. 72/166/EHS, smernica č. 90/232/EHS, smernica č. 2000/26/ES) sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potencionalných obetí nehôd a aby akékoľvek ujmy v oblasti povinného poistného krytia motorových vozidiel nezostali neuhradené. S použitím eurokomformného výkladu pojmov „náhrada škody na zdraví“ v § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4 a § 15 ods. 1 z. č. 381/2001 Z. z. a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) z. č. 381/2001 Z. z. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ preto podľa súdu spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti žalovaného 1 za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa citovaného zákona, a preto je aj daná pasívna legitimácia žalovaného 3 na náhradu tejto nemajetkovej ujmy, a to spoločne a nerozdielne so žalovanými v rade 1 a v rade 2. Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu vo výške a v rozsahu v akom za škodu zodpovedá poistený škodca.

Podľa rozsudku Súdneho dvora EÚ zo dňa 24. októbra 2013 (C-22/12) vo veci Haasová, pod pojmom ujma na zdraví sa má rozumieť akákoľvek ujma, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Súdny dvor na základe

týchto svojich úvah dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť v súlade s prvou, druhou a tretou smernicou, patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Podľa výroku ktorého článok 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS z 24.04.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej Smernice Rady č. 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2005/15/EHS z 11.05.2005 a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14.05.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať tak, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. V 56. bode rozsudku Súdny dvor konštatoval, že poškodené osoby pri svojom nároku sa opierajú o § 11 Občianskeho zákonníka, teda majú oporu vo vnútroštátnom práve. V 57. bode rozsudku sa uvádza, že tento záver nemôže spochybniť ani okolnosť predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákoníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova. Citovaným rozsudkom Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Súdny dvor súčasne upozornil, že i keď nerozhoduje vnútroštátny spor, vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora, pričom týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci Drozdovs C-277/12, smernica rady 72/166/EHS a smernica rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

Za stavu, že právo Slovenskej republiky (jeho ustanovenia § 13 ods. 2 a 3 OZ) umožňuje žalobcovi požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, je teda dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy, musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Súd preto neuznal právnu argumentáciu žalovaného 3, že nie je pasívne legitimovaný v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Za stavu, že právo Slovenskej republiky (jeho ustanovenia § 13 ods. 2 a 3 OZ) umožňuje žalobcovi požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, je teda dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia.

Súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (citované z nálezu Ústavného súdu SR č. 2221/07 z 19.03.2008). V materiálnom právnom štáte nejde len o dodržiavanie práva bez ďalšieho, ale predovšetkým o dodržiavanie takých pravidiel správania, ktoré sú v súlade s hodnotami, na ktorých je právny poriadok vybudovaný. Právo je spoločenský normatívny systém, ktorého účelom je rozumné usporiadanie vzťahov medzi členmi spoločnosti. Už z tejto základnej funkcie práva vyplýva, že riešenia, ktoré sa požiadavke rozumného usporiadania vzťahov priečia, sú neprijateľné. Súdu jednoznačne prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická aplikácia zákona nemôže priniesť absurdné dôsledky a v prípade, že tomu tak je, aby takouto interpretáciou pomocou redukcie "ad absurdum" odmietol a aby zvolil výklad, ktorý bude v súlade so zmyslom a účelom zákona a ktorý bude racionálny a spravodlivý.

Vnútroštátny orgán aplikácie práva sa má vždy usilovať o eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, t. j. výklad v súlade s komunitárnym právom, aby sa tak zabezpečil "reálny účinok" príslušnej smernice bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok. Súd členského štátu môže prostredníctvom eurokonformnej interpretácie vyplniť medzery vnútroštátneho právneho predpisu samotnými ustanoveniami smernice. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na správny výklad pojmov "náhrada škody, škoda na zdraví" súdom prvého stupňa, ktorý vychádzajúc z rozsudku Súdneho dvora

Európskej únie č. C-22/12 zo dňa 24. októbra 2013 správne uzavrel, že v rámci náhrady škody sa odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví.

Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zákonu č. 381/2001 Z.z. je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, mohlo by to znamenať značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich finančnému bankrotu. Zároveň by to mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude vymožiteľná.

Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomínať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie a musí odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod.

Za stavu, že právo Slovenskej republiky (jeho ustanovenia § 13 ods. 2 a 3 OZ) umožňuje žalobcami požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, je teda dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Súd neuznal právnu argumentáciu žalovaného 2 a v rade 3, že nie sú pasívne legitimovaní ohľadom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

Podľa ustanovenia § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka v platnom znení, ak právnym predpisom alebo rozhodnutím súdu je ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté alebo ak to vyplýva z povahy plnenia, že viac dlžníkov má tomu istému veriteľovi splniť dlh spoločne a nerozdielne, je veriteľ oprávnený požadovať plnenie od ktoréhokoľvek z nich. Ak dlh splní jeden dlžník, povinnosť ostatných zanikne.

Citované ustanovenie upravuje tzv. pasívnu solidaritu, ktorá je vyjadrená termínom „spoločne a nerozdielne“. Je charakterizovaná viacerými subjektami na dlžníckej strane a ich povinnosťou splniť dlh tomu istému veriteľovi spoločne a nerozdielne. Jej funkcia spočíva vo väčšom zabezpečení pohľadávky veriteľa a uľahčení jej uplatnenia. V zmysle ods. 1 však treba zdôrazniť, že solidarita môže byť založená jednak právnym predpisom, pričom v takomto prípade pasívna solidarita je upravená výslovne a vyplýva zo znenia toho ktorého ustanovenia právne normy. Solidarita môže byť ďalej založená rozhodnutím súdu, dohodou účastníkov alebo povahou plnenia.

Podľa ustanovenia § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa ustanovenia § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, ods. 2 najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť

námietku premlčania, a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho zákonníka). Prítom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby v konaní prednostne posúdil vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov.

Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, nestačí na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv. Napriek tomu, že ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom má za následok, že ide o osobné právo majetkovej povahy. Podľa názoru dovolacieho súdu je v uvedenom zmysle určujúci obsah nároku, a nie predmet jeho ochrany. Ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky.

Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. V prejednávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným konaním žalovaného v rade 1 bolo zasiahnuté nielen do práva na život manželky žalobcu v rade 1 ale tiež do práva na súkromie a rodinný život samotného žalobcu v rade 1. Zároveň bolo zasiahnuté aj do práva na život matky žalobkyň v rade 2 a v rade 3, tiež do práva na súkromie a rodinný život žalobkyň. Zásah do práv žalobcov nastal momentom smrti C.. C. D. (10. apríla 2012); následky tohto zásahu v podobe rôznej formy nemateriálnej ujmy (šoku, traumy, smútku a straty zo spoločenstva s blízkou osobou) u žalobcov stále pretrvávajú. Žalobcovia mohli svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát 11. 4. 2012. Od tohto dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila 11. 4. 2015. Žalobcovia podali žalobu na súde dňa 13. 3. 2014 v časti sumy 6000 eur každý a následne na pojednávaní dňa 13. 1. 2015 rozšírili svoj nárok každý o 4000 eur (spolu 10 000 eur), teda ešte pred uplynutím premlčacej doby. Súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 194/2011 zo dňa 27. 11. 2012, keď dovolací súd uzatvára, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jeden z relatívne samostatných prostriedkov ochrany osobnosti fyzickej osoby, je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. Dovolací súd napokon poznamenáva, že obdobné závery zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutí z 25. septembra 2008 sp. zn. 5 Cdo 278/2007. Preto súd považuje vznesenú námietku premlčania zo strany žalovaných za nedôvodnú.

Podľa ustanovenia § 120 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

Súd vychádzal pri rozhodovaní zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním vypočítím účastníkov konania, listinnými dokladmi založenými v spise, pričom prihliadol na ďalší obsah spisového materiálu (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Žalobca vo svojom návrhu bol povinný v zmysle ust. § 79 ods. 1 O.s.p. pravdivo opísať rozhodujúce skutočnosti a označiť dôkazy, ktorých sa dovoľáva a ďalej prispieť k dosiahnutiu účelu konania pravdivým a úplným opísaním potrebných skutočností a označením dôkazných prostriedkov v zmysle ust. § 101 ods. 1 O.s.p. Súd teda vec prejednal v intenciách tvrdení uvádzanými žalobcom, ktorými odôvodňoval svoj žalobný návrh. Súd upustil od vykonania ďalšieho dokazovania zo strany žalovaného v rade 1 a to vypočutie manžela žalobkyne v rade 2, keď predmetné dokazovanie považoval za nevhodné a nedôvodné, keďže vykonaným dokazovaním považoval skutkový stav za dostatočne preukázaný na rozhodnutie vo veci samej a zároveň existencia ďalších dôkazov v konaní nevyplývala najavo, a to ani z priebehu konania ani zo samotného návrhu žalobcu. Skutkové zistenia nadobudnuté vykonaným dokazovaním považoval súd za dostatočné pre posúdenie rozhodujúcich skutočností vzťahujúcich sa k meritu, a preto uzavrel, že nebolo potrebné nariaďovať výnimočné ďalšie dokazovanie nad rozsah dôkaznej aktivity účastníkov konania (§ 120 ods. 1,4 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia.

Podľa ustanovenia § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

Podľa ustanovenia § 151 ods. 7 Občianskeho súdneho poriadku súd môže o náhrade trov konania rozhodnúť aj tak, že namiesto určenia výšky trov prizná účastníkovi náhradu trov konania vyjadrenú zlomkom alebo percentom. Po právoplatnosti tohto rozhodnutia rozhodne o výške náhrady trov konania súd samostatným uznesením.

Podľa ustanovenia § 151 ods.8 Občianskeho súdneho poriadku vo výroku o náhrade trov konania súd vyjadrí osobitne trovy právneho zastúpenia a iné trovy konania, ktorých náhrada sa účastníkovi priznáva.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 151 ods. 7 Občianskeho súdneho poriadku, žalobcom priznal plnú náhradu trov konania, keď rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. Žalobcovia si náhradu trov konania uplatnili, avšak povinnosť túto vyčísliť, keďže sa jedná o náhradu trov právneho zastúpenia má ich právny zástupca do 3 dní od vyhlásenia rozhodnutia, preto súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Podľa ustanovenia § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch ak je poplatník od poplatku oslobodený a súd jeho návrhu vyhovel, zaplatí podľa výsledku konania poplatok alebo jeho pomernú časť, ak odporca nie je tiež od poplatku oslobodený.

Podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch navrhovateľ v konaní o náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, ktorú mu boli spôsobené trestným činom je od poplatku oslobodený.

Podľa ustanovenia § 7 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch veta prvá pri percentuálnej sadzbe je základom poplatku cena predmetu poplatkového úkonu.

Podľa Položky 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov súdny poplatok z návrhu na začatie konania, 6 % z ceny (úhrady) predmetu konania, najmenej 16,50 eur.

Súd zaviazal žalovaného v rade 1, žalovaného v rade 2 a žalovaného v rade 3 spoločne a nerozdielne na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 1530 eur (600 eur + 480 eur + 450 eur), keď vychádzal z úspechu žalobcu v rade 1 v konaní 100 %, pričom žalovaný v rade 1 až v rade 3 boli v konaní neúspešní 100 %, preto súd vyčíslił sumu 600 eur ako 100 % súdneho poplatku (6 % z 10 000 eur predmet konania žalobcu v rade 1). Žalobkyňa v rade 2 bola v konaní úspešná 80 %, žalovaný v rade 1 až v rade 3 boli neúspešní 80 %, preto súd vyčíslił súdny poplatok vo výške 480 eur ako 80 % zo sumy 600 eur (6 % z 10 000 eur predmet konania žalobkyne v rade 2). Žalobkyňa v rade 3 bola 2 bola v konaní úspešná 75 %, žalovaný v rade 1 až v rade 3 boli neúspešní 75 %, preto súd vyčíslił súdny poplatok vo výške 450 eur ako 75 % zo sumy 600 eur (6 % z 10 000 eur predmet konania žalobkyne v rade 3).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Trnave.

Z odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje a musí byť podpísané a datované. Ďalej musí byť v odvolaní uvedené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis.

Odvolaie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

§ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

§ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania,

§ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený,

§ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

§ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný,

§ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,

§ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát,

§ súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil vec, a preto nevykonal ďalšie navrhované dôkazy,

§ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

§ súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

§ súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

§ doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),

§ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne neplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák. č. 233/1995 Z.z., ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí návrh na súdny výkon rozhodnutia.